

Briselē, 2022. gada 9. martā
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2022/0066(COD)

7042/22
ADD 5

JAI 316
FREMP 55
COHOM 18
COPEN 82
EDUC 80
MIGR 78
SOC 141
ANTIDISCRIM 10
GENDER 18
JEUN 27
CODEC 263

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsēkretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2022. gada 9. marts
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsēkretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i>
K-jas dok. Nr.:	SWD(2022) 63 final
Temats:	KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS - Pavaddokuments dokumentam Priekšlikums – Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu

Pielikumā ir pievienots dokuments SWD(2022) 63 *final*.

Pielikumā: SWD(2022) 63 *final*

Strasbūrā, 8.3.2022.
SWD(2022) 63 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS

[...]

Pavaddokuments dokumentam

**Priekšlikums – Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva
par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu**

{COM(2022) 105 final} - {SEC(2022) 150 final} - {SWD(2022) 60 final} -
{SWD(2022) 61 final} - {SWD(2022) 62 final}

Kopsavilkuma lapa
Ietekmes novērtējums priekšlikumam Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu
A. Rīcības nepieciešamība
Kāda ir problēmas būtība un kāpēc problēma ir nozīmīga ES mērogā?
Vardarbība pret sievietēm un vardarbība ģimenē ir plaši izplatīta visā ES. 2014. gadā katra trešā sieviete ES ziņoja par fizisku un/vai seksuālu vardarbību. Saskaņā ar 2019. gada administratīvajiem datiem šādas vardarbības izplatības rādītājs ES bija 21,2 %. Papildus vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē bezsaistes veidiem pieaug kibervardarbība pret sievietēm un kibervardarbība starp intīmajiem partneriem; tiek lēsts, ka 2020. gadā tā skāra 52 % jaunu sieviešu visā pasaulē. Dzimumbalstīta vardarbība var skart gan sievietes, gan vīriešus, taču sievietes tā skar nesamērīgi lielākā apmērā. Vardarbība ģimenē skar arī citus ģimenes locekļus (piemēram, laulātos, bērnus un gados vecākus ģimenes locekļus). Vardarbība pret sievietēm un vardarbība ģimenē skar miljoniem cilvēku ES visās tās dalībvalstīs. Vardarbība pret sievietēm un vardarbība ģimenē sakņojas kaitīgās sociālajās normās un stereotipos, kas veicina dzimumu nevienlīdzību, šo vardarbības veidu noziegumu specifikas neatzīšanā un neefektīvos pretpasākumos (juridiskā sadrumstalotība, juridiskā nenoteiktība un neefektīva īstenošana). Gan ES, gan atsevišķu valstu līmenī — gan tajās dalībvalstīs, kuras ir īstenojušas Stambulas konvenciju par vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē, gan citās dalībvalstīs, — ir konstatētas nepilnības prevencijas, aizsardzības, atbalsta cietušajām personām, tiesu iestāžu pieejamības un politikas koordinēšanas jomās. Attiecīgie ES standarti ir sadrumstaloti vairākos instrumentos un nav nodrošinājuši efektīvu uzraudzību un īstenošanu šai cietušo grupai. Lai gan Stambulas konvencija ir rosinājusi rīcību valstu līmenī, Konvencijas īstenošanas uzraudzība liecina, ka joprojām pastāv nepilnības. Ņemot vērā situācijas attīstību pēdējo gadu desmitu laikā, ir maz ticams, ka cietušo skaits būtiski samazināsies, ja netiks īstenota stingrāka, koordinēta rīcība prevencijas, aizsardzības, tiesu iestāžu pieejamības, cietušo atbalsta un politikas koordinācijas jautājumos.
Kas būtu jāpanāk?
Iniciatīvas mērķis ir novērst un apkarot vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē. Konkrētāk, tās mērķis ir nodrošināt efektīvu šādas vardarbības prevenciju, aizsardzību pret vardarbību, tiesu iestāžu pieejamību, atbalstu cietušajām personām un pastiprinātu koordināciju. Tās mērķis ir arī nodrošināt, ka tiek efektīvi apkarota seksuāla uzmākšanās un kibervardarbība.
Kāda ir ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība (subsidiaritāte)?

Vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē izplatība visā ES, kā arī šīs vardarbības nodarītais kaitējums indivīdiem un sabiedrībai kopumā, rada īpašu vajadzību pēc kopīgas rīcības. Vardarbība pret sievietēm un vardarbība ģimenē var ietvert fizisku pārobežu aspektu, personām pārvietojoties, un tā nepazīst robežas tiešsaistes pasaulē. Politikas mērķus iespējams sasniegt tikai tad, ja minimālie standarti vienādi attiecas uz visiem šo vardarbības veidu gadījumiem. Dalībvalstis ir pievērsušās vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē problēmai savos tiesību aktos un politikā, taču tas nav devis rezultātus izplatības samazināšanā. Lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret cietušajām personām, iniciatīva radītu augšupēju konvergenci, nosakot minimālos standartus attiecībā uz vardarbībā pret sievietēm un vardarbībā ģimenē cietušo personu tiesībām. Šo standartu mērķis būtu novērst un apkarot šādu vardarbību pirms kriminālprocesa, tā laikā vai pēc tā. Ar šo iniciatīvu tiktu noteiktas arī definīcijas un sodi par rīcību, saistībā ar kuru pastāv nepilnības kriminālatbildības noteikšanā. ES rīcība nodrošinās, ka visā tās teritorijā tiek aizsargātas pamattiesības pusei no Eiropas Savienības iedzīvotājiem.
B. Risinājumi
Kādi ir risinājumu varianti izvirzīto mērķu sasniegšanai? Vai ir kāds visvēlamākais risinājums?
Komisija ir apsvērusi šādus risinājumus: 0) pamatscenārijs ar nelegislatīviem pasākumiem; 1) mēreni legislatīvi pasākumi, lai novērstu vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē, aizsargātu pret vardarbību, nodrošinātu tiesu iestāžu pieejamību, sniegtu atbalstu cietušajām personām un stiprinātu koordināciju; un 2) visaptverošāka legislatīva rīcība, kas pievēršas iepriekš minētajiem jautājumiem, paredzot papildu noteikumus par seksuālu uzmākšanos un kibervardarbību pret sievietēm un kibervardarbību starp intīmajiem partneriem. 2. risinājums ir sadalīts apakšrisinājumos, paredzot vai nu samērīgākus pasākumus (2A), vai pasākumus, kas ir ideāli (attiecībā uz kriminālatbildības noteikšanu, seksuālo uzmākšanos un aizsardzību), bet mazāk efektīvi (2B). 2A risinājums ir atzīts par vēlamu risinājumu gan kvalitatīvā, gan izmaksu un ieguvumu ziņā.
Ieinteresēto personu viedokļi. Atbalsts kādam no risinājumiem
Komisija kopīgi rīkoja visaptverošas apspriešanās ar ieinteresētajām personām par ietekmes novērtējumu un atbilstības pārbaudi. Atklātajā sabiedriskajā apspriešanās tika saņemtas vairāk nekā 700 atbildes. Saskaņā ar iepriekšējiem apsekojumiem lielākā daļa respondentu aicināja veikt turpmākus ES pasākumus cīņā pret vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē. Komisija ar dalībvalstīm apspriedās rakstiski un darbseminārā. Dalībvalstis pauda savu atvērtību ES rīcībai un atzina, ka iecerētie pasākumi ir atbilstīgi. Mērķtiecīgas apspriešanās ar nevalstiskām un starptautiskām organizācijām apliecināja lielu atbalstu visvērienīgākajiem pasākumiem (t. i., apakšrisinājumiem - 2A un 2B). Arodbiedrības un darba devēji atbalstīja mērķi apkarot seksuālu uzmākšanos un atzinīgi vērtēja papildu pasākumus. Tomēr darba devēji bija piesardzīgi attiecībā uz pienākumiem, kas tiem attiecīgi tiktu uzlikti. Arodbiedrības un darba devēji uzsvēra sociālo partneru nozīmi.
C. Vēlamā risinājuma ietekme
Kādus ieguvumus nodrošinās vēlamais risinājums (ja tāds ir, pretējā gadījumā – galvenie risinājumi)?
Vēlamā risinājuma novērtējums liecina par pozitīvu ekonomisko ietekmi. Vardarbības pret sievietēm un

vardarbības ģimenē mazāka izplatība varētu sniegt ekonomiskus ieguvumus aptuveni 53,1 miljarda EUR apmērā, kas ilgtermiņā varētu sasniegt aptuveni 82,7 miljardus EUR. Lielākais ekonomisko ieguvumu potenciāls ir saistīts ar fiziska un emocionāla kaitējuma izmaksu samazināšanos cietušajām personām (aplēstais samazinājums no 32,2 miljardiem EUR līdz 64,5 miljardiem EUR). Sociālā ietekme skartu dažādu ieinteresēto personu loku, proti, cietušās personas, lieciniekus, likumpārkāpējus, uzņēmumus, valstu iestādes un plašāku sabiedrību. Vēlamais risinājums uzlabotu cietušo personu veselību, drošību un dzīves kvalitāti (jo īpaši aizsardzības un atbalsta pasākumu dēļ). Tas arī palielinātu cietušo un liecinieku informētību par pieejamajiem aizsardzības un atbalsta pakalpojumiem un piekļuvi informācijai par tiem. Paredzams, ka pasākumi attiecībā uz likumpārkāpējiem paredzētām intervences programmām pozitīvi ietekmēs likumpārkāpēju attieksmi un uzvedību. Darba devējiem informētība, labāka izpratne un atbalsts darba ņēmējiem, kas cietuši no aizskaršanas darbā, ļautu izveidot drošu darba vidi. Tam būtu arī pozitīva ietekme uz produktivitāti. Valstu iestādes gūtu labumu no pasākumiem juridiskās sadrumstalotības un nenoteiktības novēršanai. Kaitīgu dzimumu stereotipu, normu un aizskarošas uzvedības plašākai atzīšanai sabiedrībā kopumā būtu pozitīva ietekme uz sabiedrību kopumā. Visbeidzot, svarīgi ir tas, ka vēlamajam risinājumam būtu ievērojama ietekme uz pamattiesībām.
Vēlamā risinājuma izmaksas (ja tāds ir, pretējā gadījumā – galveno risinājumu izmaksas)
Vēlamā risinājuma kopējās atbilstības nodrošināšanas izmaksas būtu no 5 miljardiem EUR līdz 6,6 miljardiem EUR. Lielākā daļa atbilstības nodrošināšanas izmaksu būtu jāsedz dalībvalstīm ar dažiem izņēmumiem attiecībā uz seksuālas uzmākšanās jautājumiem, kuru risināšana varētu radīt atbilstības nodrošināšanas izmaksas darba devējiem. Atbilstības nodrošināšanas izmaksas izriet no pasākumiem tādās problemātiskās jomās kā prevencija, aizsardzība, tiesu iestāžu pieejamība, atbalsts cietušajām personām un koordinācija. Negatīva ietekme nav konstatēta.
Ietekme uz maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) un konkurētspēju
Lielākā daļa izmaksu būtu jāsedz dalībvalstīm. Iespējamās izmaksas darba devējiem ir 1,9 miljardi EUR saistībā ar pienākumu vadītājiem piedalīties apmācībā par seksuālu uzmākšanos darbā un par vardarbības ģimenē ietekmi uz darbavietu. Izmaksas aprobežotos ar vadītāju dalību divu stundu tiešsaistes apmācībā un tādējādi neradītu ievērojamas izmaksas MVU.
Būtiska ietekme uz valstu budžetu un pārvaldes iestādēm
Lielākā daļa atbilstības nodrošināšanas izmaksu, kas ES-27 valstīs svārstās no 5 miljardiem EUR līdz 6,6 miljardiem EUR, būtu jāsedz dalībvalstīm. Paredzams, ka ietekme uz valstu budžetiem un administrācijām saglabāsies ierobežota un to kompensēs vēlamā risinājuma ieguvumi.
Cita paredzama būtiska ietekme
Vēlamais risinājums vienkāršo ES regulējumu, koncentrējot vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanai paredzētos pasākumus vienā leģislatīvā instrumentā. Šis instruments labāk nodrošina, ka pasākumi ir vienlīdzīgāk pieejami reģionālā un vietējā līmenī un tāpēc cietušās personas lielākā mērā ir vienādi aizsargātas.
Proporcionalitāte
Proporcionalitātes princips ir pilnībā ievērots, jo pasākumi ir izstrādāti, pamatojoties uz rūpīgu nepilnību analīzi, kas veikta gan ES, gan valstu līmenī. Pasākumi: • nepārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai izvairītos no pārklāšanās ar valstu noteikumiem par

kriminālatbildības noteikšanu;

- nepieprasa valsts iestādēm veikt tādus pasākumus, kas ir pārāk sarežģīti, lai būtu īstenojami; un
- neparedz nesamērīgas izmaksas dalībvalstīm un darba devējiem.

Turklāt var uzskatīt, ka vēlāmā risinājuma pasākumi ir vajadzīgi, lai efektīvi un pamattiesību īstenošanu stiprinošā veidā sasniegtu mērķus.

D. Turpmākā rīcība

Politikas pārskatīšanas termiņš

Politikas pārskatīšanas nepieciešamību izvērtēs pēc pirmās kārtas, kurā dalībvalstis būs ziņojušas par direktīvas īstenošanu. Paredzams, ka šī ziņošana notiks saskaņā ar ziņošanas pienākumu, piemēram, 5 gadus pēc direktīvas stāšanās spēkā. Dalībvalstīm būtu regulāri jāiesniedz ziņojumi anketas veidā. Iniciatīvas uzraudzība un novērtēšana papildus ziņošanas pienākuma ietvaros sniegtajai informācijai galvenokārt balstīsies uz pašreizējiem saskaņotajiem rādītājiem, un to papildinās papildu saskaņošanas pasākumi attiecībā uz datu vākšanu. Sīkāka informācija tiks aprakstīta uzraudzības un izpildes plānā, ko izstrādās Komisija.